

BARTOMEU BARDAGÍ I MORAS
(1915-2003)

Bartomeu Bardagí i Moras va néixer a Barcelona l'any 1915 i hi va morir el dia 2 de setembre de 2003.

Bartomeu Bardagí es va iniciar molt jove, quan només tenia quinze anys, en l'exercici de la correcció de textos en català, en què l'havia precedit el seu germà Mateu, uns vint anys més gran, i traspasat ja fa molt de temps. Els seus noms figuren, com a col·laboradors assenyalats, al costat dels de J. Aymà, O. Cardona, L. Nonell i J. Ros i Artigues, en la nota proemial de Josep Miracle, responsable de la quarta edició (en realitat, la tercera, la que consta com a tercera no essent sinó una reimpressió de la segona) del *Diccionari General de la Llengua Catalana*, de Pompeu Fabra.

L'any 1932, havent aprovat un concurs per a proveir unes places de professor de català per correspondència, Bartomeu Bardagí ingressa en l'Extensió d'Ensenyament Tècnic. Segons explica Eduard Artells (*Llenguatge i gramàtica*, vol. II, p. 151), Bardagí fou aprovat però no admès d'antuvi pel fet que no tenia l'edat reglamentària per a ingressar a l'organisme i li calgué esperar alguns mesos per a incorporar-se al quadre de professors.

El desenllaç de la Guerra Civil, l'any 1939, va estroncar totes aquelles activitats, però així que es van anar reprenent, lentament, les edicions en català, Bardagí intervé tot seguit com a corrector ja expert i segur en les publicacions de diverses cases editorials, especialment Aymà i Selecta. Cal destacar la seva participació en la «delicada tasca» de la correcció de proves de la quarta edició del Diccionari Fabra, tal com no s'oblida pas d'assenyalar l'esmentat Josep Miracle. Durant molts anys, fins a la dècada dels seixanta, els dos correctors de català per excel·lència eren ell i Eduard Artells (amb qui l'unia una gran amistat, que acreixien l'amor a la música i un afinat sentit de l'humor).

Quan, l'any 1966, l'editorial Destino va iniciar la seva publicació de les *Obres completes*

de Josep Pla, es va formar un equip de traductors encarregat de traslladar al català tot el material publicat en castellà a la secció «Calendario sin fechas» de la revista *Destino*. En aquest equip hi havia Bartomeu Bardagí, a qui es deu, de bon tros, la traducció d'un nombre més elevat de pàgines. Posteriorment, va ingressar en la nòmina de correctors de la primera edició de la *Gran Enciclopèdia Catalana* i hi va deixar un record excel·lent, com a professional d'una gran competència i com a company immillorable. I, encara, va formar part, al costat de Joan Fortuny, de l'equip responsable de la correcció del diari *Avui* en la seva primera època (1976).

Bardagí era l'últim representant d'aquella decisiva generació de correctors i professionals de la llengua, formada per Emili Vallès, Eduard Artells, Joan Sales, Esperança Figueres, Rosalina Poch, etc. En solia explicar nombroses anècdotes, en què sobresortien els enginyosos jocs de paraules tan grats als lingüistes. Finalment, es va decidir a aplegar aquell anecdotari impagable en el volum *Humor amb lletra i música* (La Campana, 1992), que va quedar finalista del premi «Pere Quart» d'humor i sàtira (1991).

Bartomeu Bardagí va ser també un tenor destacat, que va actuar durant molts anys, com a solista, en oratoris i òperes, al Palau de la Música Catalana i al Gran Teatre del Liceu, on l'any 1954 va interpretar el paper del jutge Cauchon a l'òpera *Jeanna d'Arc au bûcher*, d'Arthur Honegger, dirigida per Roberto Rosellini i amb la intervenció de l'actriu Ingrid Bergman.

Albert JANÉ
Institut d'Estudis Catalans